

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА ТА ІНФОРМАЦІЙНА ПРОТИДІЯ ЯК СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Катеринчук І. П.

Рівень розвитку інформаційного забезпечення правоохоронних органів України сьогодні позначається не лише на стані злочинності в нашій державі, а й на додержанні прав і свобод людини та громадянина, на можливості позбутися витратних екстенсивних технологій управління завдяки впровадженню інтенсивних, а також сприяє інтеграції нашої держави у світовий інформаційний простір. Однак, негативною тенденцією сучасного етапу державотворення в нашій державі є відсутність комплексного системного підходу до інформаційного забезпечення діяльності державних органів взагалі і правоохоронних зокрема.

Проблеми створення ефективної системи інформаційного забезпечення правоохоронних органів України останнім часом активно привертають увагу науковців та практиків. Однак незважаючи на те, що питання структури відповідного інформаційного забезпечення є одним із ключових для оптимізації функціонування вказаних органів, у науці інформаційного права воно досліджено ще недостатньо.

Проблематика інформаційної підтримки та інформаційної протидії в діяльності правоохоронних органів, захист інформаційного простору в правоохоронній системі, розробка стратегії інформаційної протидії у науці й практиці України ще перебуває на стадії становлення і потребує ґрунтовного наукового забезпечення, зокрема систематизації, в тому числі на рівні організаційно-правового аспекту.

Таким чином у статті розглянуто особливості інформаційної підтримки та інформаційної протидії як основних складових системи інформаційного забезпечення правоохоронних органів України, а також проаналізовано їх зміст та особливості.

Ключові слова: інформаційна підтримка, інформаційна протидія, інформаційне забезпечення, інформаційна боротьба, інформаційна війна, інформаційна зброя, інформаційний суверенітет, проєкт, Твінінг.

Уровень развития информационного обеспечения правоохранительных органов Украины сегодня отражается не только на состоянии преступности в нашем государстве, но и на соблюдении прав и свобод человека и гражданина, на возможности избавиться от расходных экстенсивных технологий управления благодаря внедрению интенсивных, а также способствует интеграции нашего государства в мировое информационное пространство. Однако, негативной тенденцией современного этапа создания государства в нашем государстве является отсутствие комплексного системного подхода к информационному обеспечению деятельности государственных органов вообще и правоохранительных в частности.

Проблемы создания эффективной системы информационного обеспечения правоохранительных органов Украины в последнее время активно привлекают внимание ученых и практиков. Однако невзирая на то,

что вопрос структуры соответствующего информационного обеспечения является одним из ключевых для оптимизации функционирования указанных органов, в науке информационного права оно исследовано еще недостаточно.

Проблематика информационной поддержки и информационного противодействия в деятельности правоохранительных органов, защита информационного пространства в правоохранительной системе, разработка стратегии информационного противодействия в науке и практике Украины еще находится на стадии становления и нуждается основательного научного обеспечения, в частности систематизации, в том числе на уровне организационно-правового аспекта.

В статье рассмотрены особенности информационной поддержки и информационного противодействия как основных составляющих системы информационного обеспечения правоохранительных органов Украины, а также проанализированы их содержание и особенности.

Ключевые слова: информационная поддержка, информационное противодействие, информационное обеспечение, информационная борьба, информационная война, информационное оружие, информационный суверенитет, проєкт, Твининг.

The level of development of information support of the law enforcement bodies of Ukraine today is not only reflected on the state of crime in our country, but also on respect for the rights and freedoms of man and citizen, to possibilities to get rid of consumables extensive technology management through the introduction of intensive and contributes to the integration of our country into the world information space. However, the negative trend of the modern phase of the state in our country is the lack of an integrated system approach to information support of activity of state bodies in general, and law enforcement in particular.

Problems creating an effective information management system for law enforcement agencies in Ukraine has been actively attracting the attention of scientists and practitioners. However, despite the fact that the question of the structure of the relevant information provision is a key to optimize the functioning of these bodies in the science of information law is not yet sufficiently investigated.

The problem of information support and information counter in law enforcement, the protection of information space in the law enforcement system, the development strategy of the information counter in the science and practice of Ukraine is still in its infancy and needs a thorough research to ensure, in particular, organize, including on the institutional and legal level, aspect.

In the article features information support and information counter as the main components of information support system of law enforcement bodies of Ukraine, as well as analyzes of their content and features.

Keywords: *information support, information countermeasures, information security, information warfare, information warfare, information weapons, information sovereignty, Projects, Twining.*

Постановка проблеми. Початок нового тисячоліття характеризується глобалізацією світових економічних і політичних процесів, невід'ємною складовою яких є розроблення та впровадження сучасних інформаційних технологій. Інформація стала чинником, який визначає стратегічні напрямки державної політики, може призвести до значних технологічних аварій, військових конфліктів, дезорганізувати державне управління, роботу наукових установ та фінансову систему, сприяє появі нових напрямків злочинної діяльності. Інформаційний суверенітет України - це виняткове право України відповідно до Конституції і законодавства України, норм міжнародного права самостійно і незалежно, з дотриманням балансу інтересів особи, суспільства і держави визначати і здійснювати внутрішні і геополітичні національні інтереси в інформаційній сфері; державну внутрішню і зовнішню інформаційну політику; розпоряджатися власними інформаційними ресурсами; формувати інфраструктуру національного інформаційного простору; створювати умови для його інтеграції у світовий інформаційний простір і гарантування інформаційної безпеки держави [1, с. 69].

Рівень розвитку інформаційного забезпечення правоохоронних органів України сьогодні позначається не лише на стані злочинності в нашій державі, а й на додержанні прав і свобод людини та громадянина, на можливості позбутися витратних екстенсивних технологій управління завдяки впровадженню інтенсивних, а також сприяє інтеграції нашої держави у світовий інформаційний простір. Однак можна констатувати, що негативною тенденцією сучасного етапу державотворення в нашій державі є відсутність комплексного системного підходу до інформаційного забезпечення діяльності державних органів взагалі і правоохоронних зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми створення ефективної системи інформаційного забезпечення правоохоронних органів України останнім часом активно привертають увагу науковців та практиків. Однак незважаючи на те, що питання структури відповідного інформаційного забезпечення є одним із ключових для оптимізації функціонування вказаних органів, у науці інформаційного права воно досліджено ще недостатньо.

Проблеми інформаційного забезпечення правоохоронних органів певною мірою розглядалися філософами, теоретиками права, державознавцями, адміністративістами, фахівцями у сфері кримінального права, соціологами, кібернетиками. Особливо слід підкреслити внесок у розробку даної проблеми таких провідних вчених як І.В. Арістова, К.І. Беляков, В.Д. Гавловський, Р.А. Калюжний, В.А. Кормич, В.А. Ліпкан, В.С. Цимбалюк, М.Я. Швець та інші. Останнім часом проблематика інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів привертала увагу таких вчених, як С.В. Албул, О.В. Кохановська, В.Я. Мацюк, О.В. Олійник, Д.Я. Семир'янов, О.В. Сировой, Г.В. Форос та інших науковців, однак багато питань у цій сфері досі чекають на своє наукове осмислення. Вказане обумовлює актуальність окреслення проблем сучасного етапу розвитку інформаційного забезпечення правоохоронних органів

України, а саме інформаційної підтримки діяльності правоохоронних органів.

Метою статті є дослідження інформаційної підтримки та інформаційної протидії як складових системи інформаційного забезпечення правоохоронних органів України, а також встановлення їх особливостей та змісту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформаційне забезпечення являє собою створення оптимальних умов функціонування для задоволення інформаційних потреб, тобто потреб в інформаційних ресурсах, пов'язаних із певною предметною сферою, необхідних для виконання завдань у процесі практичної діяльності, на основі використання сукупності методів, систем і засобів отримання, збору, обробки, зберігання, передачі і використання інформаційних ресурсів. Інформаційне забезпечення діяльності правоохоронних органів включає створення умов для ефективного задоволення інформаційних потреб правоохоронця, використання інформаційних ресурсів для досягнення поставлених перед вказаними органами цілей і завдань.

Роль інформаційного забезпечення у діяльності правоохоронних органів обумовлена, по-перше, необхідністю оперувати інформаційними ресурсами для прийняття рішень як на загальнодержавному, так і на місцевому рівні; по-друге, потребою правоохоронних органів у розвитку та вдосконаленні їх діяльності; по-третє, вимогами щодо доступу до публічної інформації, розпорядниками якої є правоохоронні органи; і, по-четверте, потребами забезпечувального характеру (пов'язаними із кадровим, фінансово-економічним, господарським та іншими видами забезпечення щоденної діяльності правоохоронних органів).

Отже, інформаційне забезпечення діяльності правоохоронних органів має своєю метою забезпечення високоефективної роботи як самих вказаних органів, так і кожного їх працівника, забезпечення зворотного зв'язку між ними та суспільством для спільного вирішення наявних у правоохоронній сфері проблем, а також інформування широких кіл громадськості про особливості правоохоронної діяльності, підвищення поваги до неї у суспільстві [2, с. 69].

Аналіз підходів до структури інформаційного забезпечення діяльності державних органів свідчить про те, що останнє постає як сукупність наступних елементів: інформаційна підтримка; інформаційне супроводження; інформаційна допомога; інформаційний вплив; інформаційна боротьба; інформаційна логістика; інформаційне консультування [3, с. 10]. Зупинимось на таких структурних елементах як інформаційна підтримка та інформаційна протидія детальніше.

Інформаційна підтримка діяльності правоохоронних органів полягає в наданні допомоги посадовим особам правоохоронних органів під час прийняття ними рішень, пов'язаних із виконанням покладених на них завдань та функцій, завдяки використанню інформаційних ресурсів, в яких містяться необхідні дані та відомості. Метою правового регулювання у сфері інформаційного забезпечення управлінської діяльності у правоохоронних органах є правове забезпечення функціонування інформаційних потоків, що генерують діяльність вказаних органів. Предме-

том, що формує спеціальну галузь інформаційних правовідносин, у цьому випадку виступає сукупність реально існуючих матеріалізованих результатів творчості і праці, втілених:

- 1) в інформаційних ресурсах;
- 2) у засобах та технологіях роботи з інформацією (інформаційних технологіях);
- 3) у засобах і технологіях комунікації інформації по мережах зв'язку [4, с. 26].

Аналіз особливостей розвитку інформаційного забезпечення різних сфер людської діяльності свідчить, що найбільшою динамікою вирізняється розвиток інформаційної підтримки підприємницької діяльності. Це цілком закономірно, оскільки в цій сфері зв'язок між використанням прогресивних технологій та бажаним результатом (певним рівнем прибутку) є безпосереднім, на відміну від сфери державного управління, в якій такі зв'язки є більш опосередкованими та значною мірою залежать від використовуваних критеріїв оцінки, що часто мають суб'єктивний характер. Інформаційна підтримка підприємницької діяльності забезпечує надання вичерпних відомостей щодо технічних характеристик продукції, технології виготовлення і собівартості як внутрішнім групам (наприклад, тим, що займаються науково-технічними та конструкторськими розробками), так і зовнішнім споживачам, які можуть використовувати ці дані для удосконалення своїх виробничих операцій або своєї продукції.

Як приклад позитивного досвіду у сфері інформаційної підтримки правоохоронної діяльності можна навести заходи, здійснювані у межах програми Twinning, яка була ініційована Європейською Комісією (ЄК) у 1998 році. За задумом це був інструмент інституційної розбудови, який мав допомогти країнам, що стали на шлях приєднання до Європейського Союзу (ЄС), зміцнити адміністративну та юридичну спроможність настільки, щоб наблизитися до законодавчих стандартів Європейських Співтовариств, не відступаючи від національного законодавства. Інструмент Twinning допоміг 10-ти країнам-членам, які приєдналися до ЄС у 2004 році (Республіка Кіпр, Естонія, Угорщина, Латвія, Литва, Мальта, Польща, Чеська Республіка, Словаччина, Словенія) та у 2007 році (Болгарія та Румунія), в усталенні спроможності здійснення адміністративних функцій державними інституціями цих країн.

На сьогодні інструмент Twinning активно впроваджується в Хорватії, в колишній Югославській Республіці Македонія та Туреччині, а також в таких потенційних країнах-кандидатах як Албанія, Боснія і Герцеговина, Чорногорія, Сербія та Косово (згідно з Рішенням Ради безпеки ООН № 1244). Окрім України, іншими країнами, що успішно застосовують інструмент Twinning, є Молдова, Вірменія, Азербайджан, Грузія, Туніс, Йорданія, Марокко, Єгипет, Ізраїль та Алжир.

Проект Twinning - це міжнародна співпраця між державними органами країни-члена ЄС та його партнером/партнерами у країні-бенефіціарії. Наприклад, у липні 2009 р. було розпочато проект "Підтримка Академії суддів України" у співпраці з австрійським партнером. Академія суддів вирішила покращити стандарти підготовки працівників судів, виходячи із загальнонаціональної мети наближення

до стандартів законодавства ЄС (acquis communautaire).

Головна увага у будь-якому проекті Twinning приділяється результатам, отриманим від співпраці. Проекти Twinning реалізуються завдяки співпраці державних органів у певній галузі, яка має дати обов'язкові результати. Орган-бенефіціар працює за своїм місцезнаходженням спільно зі своїм партнером/партнерами з країни-члена ЄС і відповідними зацікавленими сторонами - Адміністративним офісом програми Twinning, Представництвом ЄС, міністерствами, державними службовцями та іншими - для того, щоб забезпечити відповідні результати. Отже, відповідальність за кінцевий результат проекту розподіляється між кількома ключовими особами, які працюють разом.

Рівноцінність та спільність зобов'язань і відповідальності є важливими вже на першому етапі реалізації проекту - етапі його ідентифікації. Це послідовний покроковий процес, в основі якого, в першу чергу, лежить детальний аналіз ситуації. Після завершення цього етапу мають бути чітко визначені погоджені обов'язкові результати, а також робочий план та бюджет, відповідно до яких мають бути отримані зазначені результати. Лише після цього пропозицію можна передавати на оцінювання.

Результатом виконання будь-якого проекту Twinning має стати значно вдосконалена організаційна структура, яка надасть змогу державному органу виконувати свої завдання, пов'язані із *acquis communautaire* чи з відповідною сферою співробітництва з ЄС.

Концепція Twinning сприяє поглибленню взаємного обміну між європейськими професійними мережами та побудові партнерських відносин з представниками європейських державних служб. В Україні кінцеві результати проектів сприяють зміцненню довіри до державних органів як в межах країни, так і за кордоном, а створення партнерських відносин відкриває таким органам перспективи у вдосконаленні їх стандартів роботи. У 2006 році керівні особи України виявили лояльність до співпраці з ЄС та підтвердили це заявами на високому політичному рівні. Уряд створив загальну схему впровадження інструменту Twinning і необхідних інституційних реформ. Були засновані та укомплектовані персоналом основні інституційні структури, які отримали фінансування уряду.

Заходи з питань розбудови мережі, надають конструктивну можливість усім особам, залученим до реалізації проектів Twinning, обмінюватися знаннями, досвідом та інформацією у відкритому незагрозованому оточенні. В ході таких зустрічей часто народжуються конкретні сталі ідеї, які дають позитивний результат усім учасникам проектів Twinning.

Такі заходи проводяться щонайменше двічі на рік, об'єднуючи представників органів-бенефіціарів, Представництва ЄС в Україні та запрошених представників країн-членів ЄС. Теми засідань бувають різноманітними, але основна увага приділяється підвищенню якості виконання проектів та оцінці досягнень у впровадженні інструменту Twinning в Україні. Висновки конференцій підсумовуються та поширюються серед учасників проектів Twinning.

Одним з успішно реалізованих проектів у межах

програми Twinning можна назвати проект “Впровадження та розвиток управління якістю в українській міліції”, проведений у секторі “Законність, свобода та безпека”. Здійснення проекту тривало 18 місяців, а його загальний бюджет склав 1,65 млн. євро. Проведення вказаного проекту виходило з того, що організаційна структура та система управління міліцією залишаються незмінними ще з попередніх часів і базуються на вкрай мілітаризованій авторитарній моделі контролю та прийняття рішень. Зазначалося, що у питаннях реформування міліції, яке було розпочате у 1991 році, мало конкретного наповнення й часто недостатньо необхідної законодавчої й фінансової підтримки. Система професійної підготовки та освіти у цій сфері ще досі орієнтована на викладання законів, а не на актуальні потреби працівників міліції. Метою проекту було посилення спроможності міліції та Національної гвардії попереджати, виявляти злочини та боротися зі злочинністю, підтримувати громадський порядок, мир і спокій у відповідності до принципів демократичної поліції, верховенства права та дотримання міжнародних стандартів стосовно прав людини [5].

В сучасній науковій та спеціальній літературі, засобах масової інформації останнім часом все частіше зустрічаються такі поняття як “інформаційна протидія”, “інформаційна війна”, “інформаційна боротьба”, “інформаційне протиборіння”, що свідчить про те, що ці категорії вийшли на рівень суспільної свідомості. На наш погляд, це пов’язано з тенденціями розвитку інформаційного впливу на громадян, суспільство та державу. Якщо ХХ сторіччя називали сторіччям кібернетики, то ХХІ сторіччя - це безумовно інформаційне сторіччя.

Досліджуючи інформаційну протидію учені та фахівці в основному використовують такі поняття як “інформаційна боротьба”, “інформаційна війна” та “інформаційна зброя”. Багато хто ототожнює ці поняття, що є грубою помилкою. Також інтерес викликають взаємозв’язки цих понять із поняттям “інформаційна безпека”. На сьогодні саме інформаційні війни становлять найбільшу небезпеку нормальному функціонуванню системи органів державної влади. Це і зумовлює детальний розгляд нами питань щодо визначення поняття та встановлення суттєвих ознак інформаційної війни.

Що стосується іншого розуміння поняття інформаційної війни, тобто технічного, то тут обов’язковою умовою є те, що ведення інформаційної війни є результатом узгодженої діяльності по використанню інформації як зброї ведення бойових дій у будь-якій сфері життєдіяльності. При цьому інформаційна війна включає такі дії: здійснення впливу на інфраструктуру систем життєзабезпечення - телекомунікації, транспортні мережі, електростанції тощо; хакінг - злам і використання особистих даних, ідентифікаційних номерів, інформації з обмеженим доступом тощо [6, с. 338].

Взагалі існує багато визначень “інформаційної війни”, в яких вона тлумачиться як комплекс заходів і операцій, здійснюваних у конфліктних ситуаціях, коли інформація є водночас зброєю, ресурсом і ціллю. Цікавою є думка, що це інформаційне протиборство ведеться з метою нанесення збитку критично важливим структурам супротивника, підриву його політичної і соціальної систем, а також стабілізації товариства та держави супротивника. Сутність інформаційного протиборства полягає в тому, що це форма міждержавного суперництва, реалізована

за допомогою інформаційного впливу на систему керування інших держав і їхніх збройних сил, а також на політичне і військове керівництво і товариство загалом, інформаційну інфраструктуру і засоби масової інформації цих держав для досягнення вигідних для себе цілей при одночасному захисті від аналогічних дій у своєму інформаційному просторі.

Ми дотримуємося позиції, відповідно до якої інформаційне протиборство - це форма боротьби сторін в інформаційному просторі з використанням політичних, економічних, дипломатичних, військових та інших методів, способів та засобів впливу на інформаційне поле супротивника, а також захисту власного інформаційного поля в інтересах досягнення поставлених цілей. Враховуючи таке визначення, можна зазначити, що інформаційне протиборство включає в себе три незмінні складові: вплив, аналіз, протиборство. Причому основним елементом, від якого залежить ефективність кампанії, є аналіз, мета якого полягає в оцінці, стратегічному прогнозуванні та плануванні в аспектах внутріполітичного та зовнішньополітичного положення.

Для проведення будь-якої інформаційної кампанії, як у міжнародних відносинах, так і на внутрішньому інформаційному полі, необхідно враховувати особливості конкретного інформаційного простору [7, с. 217]. Спочатку необхідно розшукати вразливі місця в інформаційному просторі і тільки потім переходити до рішучих дій. Інформаційна зброя повинна враховувати варіанти протидії, і чим більше варіантів протидії враховано, тим більша вірогідність успіху в тій чи іншій інформаційній агресії. Також варто підкреслити, що специфікою інформаційної війни (інформаційного протиборства) є те, що вона ведеться, на відміну від збройної боротьби, як у мирний, так і у воєнний час. Вона націлена на всі можливості та фактори ураження, які неминуче виникають при зростанні залежності від інформації, а також на використання інформації у найрізноманітніших конфліктах. Об’єктом уваги стають інформаційні системи (включаючи відповідні лінії передачі, центри обробки та людський фактор цих систем).

Інформаційні війни, інформаційне протиборство й інформаційна боротьба є проявами одного більш широкого поняття - загрози інформаційній безпеці. Як свідчить аналіз джерел, ядром методології інформаційної безпеки є поняття інформаційної боротьби, триєдина сутність якого відбита у наступних взаємопов’язаних визначеннях:

інформаційна боротьба - це об’єктивно існуюча форма прояву відносин між суб’єктами при вирішенні ними завдань, що містять елементи конфліктності різної природи на інформаційному рівні;

інформаційна боротьба - це наука про механізми, прийоми, методи та засоби інформаційного протиборства;

інформаційна боротьба - це комплекс заходів, спрямованих на вирішення завдань, що стоять перед суб’єктом, методами і засобами боротьби.

Існування інформаційної боротьби обумовлене як існуванням інформації, так і природністю процесу її використання, її властивостей для вирішення різних завдань. Із визначення інформаційної боротьби випливає, що вона по суті своїй неагресивна, на відміну від інформаційної війни. Метою інформаційної боротьби є забезпечення переваги у вирішенні певних завдань однієї сторони над іншою за рахунок досягнення вищості на інформаційному рівні. В основному вона виявляється в двох основних напрямках: боротьба за вірогідну інформацію і боротьба за вплив на інформаційне уявлення протиборствующої сторони.

Виходячи із зазначеного, можна зробити висновок, що проблематика інформаційної підтримки та інформаційної протидії в діяльності правоохоронних органів, захист інформаційного простору в правоохоронній системі, розробка стратегії інформаційної протидії у науці й практиці України ще перебуває на стадії становлення і потребує ґрунтовного наукового забезпечення, зокрема систематизації, в тому числі на рівні організаційно-правового аспекту.

Література

1. Ісмайлов К.Ю. Інноваційні концепції в теорії інформаційних правовідносин як джерела права / К.Ю. Ісмайлов // Південноукраїнський правничий часопис. - 2015. - № 2. - С. 67-70.
2. Катеринчук І.П. Інформаційне забезпечення діяльності правоохоронних органів України: проблеми теорії і практики: монографія / І.П. Катеринчук. - К., 2014. - 392 с.
3. Таїров А.І. Інформаційне забезпечення функціонування органів державної влади: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02. - А.І. Таїров; Інститут

держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - Київ, 2010. - 20 с.

4. Бачило И.Л. Информационное право: учеб. для вузов / И.Л. Бачило. - М.: Издательство Р. Асланова "Юридический центр Пресс", 2005. - 725 с.

5. Досягнення Twinning у 2012 і 2013 роках [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.center.gov.ua/pres-tsentr/materiali/item>.

6. Форос Г.В. Сучасний стан розвитку інформаційної протидії [Текст] / Г.В. Форос // Правова держава. - Одеса, ОНУ ім. І.І. Мечникова, № 15. - 2012. - С. 336-341.

7. Албул С.В. Функціональне значення розвідувального циклу в оперативно-розшуковій діяльності органів внутрішніх справ // Південноукраїнський правничий часопис. - 2014. - № 3. - С. 216-219.

Катеринчук І.П.,

ректор ОДУВС

доктор юридичних наук, доцент

Надійшла до редакції: 15.03.2016

УДК 343.222(477)

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ: ВІДПОВІДНІСТЬ РЕФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРИНЦИПАМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Необхідно сконцентруватися на більш поглибленому дослідженні теоретичних та законодавчих проблем, які є наслідком внесення змін у порядок та умови застосування загальних видів звільнення від кримінальної відповідальності та певних окремих видів звільнення від покарання щодо осіб, які вчинили корупційні злочини.

Сутність і зміст даного дослідження спрямовані на пошук відповідей на досить важливі питання: "Чому саме проблема посилення кримінальної репресії щодо осіб, які вчинили корупційні діяння, має вирішуватися за рахунок загальних інститутів кримінального права? Чи узгоджується такий підхід законодавця із основними принципами та засадами кримінального права та законодавства України?"

З набуттям чинності змін, яких зазнала Загальна частина кримінального законодавства у 2014 р., стало чимало проблем теоретичного та законодавчого характеру, які мають стати предметом більш прискіпливого дослідження науки кримінального права. На особливу увагу заслуговують питання відповідності законодавчих новел усій системі кримінального законодавства, основоположним кримінально-правовим принципам.

Намагання законодавця посилити суворість відповідальності за вчинення корупційних злочинів (отже злочинів певного виду) за рахунок положень Загальної частини кримінального законодавства є також додатковим підтвердженням необхідності більш глибокого дослідження такої проблеми теорії кримінального права як співвідношення та первісне значення положень Особливої та Загальної частини КК у досягненні загальної попереджувальної функції кримінального права та законодавства. Адже до розглядуваних змін

кримінального законодавства у 2014 р. були всі підстави вважати, що посилення загальної попереджувальної функції кримінального законодавства має насамперед пов'язуватися із змістом (суворістю) санкції статті.

Ключові слова: кримінальна відповідальність, покарання, кримінальне законодавство України, звільнення особи від кримінальної відповідальності

Необхідно сконцентруватися на наиболее углубленном исследовании теоретических и законодательных проблемах, которые являются результатом внесения изменений в порядок и условия использования общих видов освобождения от наказания относительно лиц, совершивших преступления в сфере коррупции.

Сущность и содержание данного исследования нацелены на поиск ответов на существенно важные вопросы: "Почему именно проблема усиления уголовной репрессии к лицам, которые совершили коррупционные деяния, должен решаться за счет общих институтов уголовного права? Согласуется ли такой подход законодателя с основными принципами уголовного права и законодательства Украины?"

Со вступлением в силу изменений, которые испытала Общая часть уголовного законодательства в 2014 г., появилось немало проблем теоретического и законодательного характера, которые должны стать предметом более придирчивого исследования науки уголовного права. Особенного внимания заслуживают вопросы соответствия законодательных новелл всей системе уголовного законодательства, основополагающим уголовно-правовым принципам.

Попытка законодателя усилить строгость ответственности за совершение коррупционных преступлений (следовательно преступлений определенного